

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Ryszard Marchwicki

Małgorzata Kaźmierczak

Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Protokolant: sekr. sąd. Agnieszka Stawujak

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2022 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa - P. (...)W.**

przeciwko **(...) sp. z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 października 2020 r. sygn. akt IX GC 817/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 155.821,80 zł (sto pięćdziesiąt pięć tysięcy osiemset dwadzieścia jeden złotych osiemdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetki zaóźnienie:

a) od kwoty 38.955,45 zł za okres od dnia 1 kwietnia 2018r do dnia zapłaty,

b) od kwoty 38.955,45 zł za okres od dnia 1 lipca 2018r. do dnia zapłaty,

c) od kwoty 38.955,45 zł za okres od dnia 1 października 2018r. do dnia zapłaty,

d) od kwoty 38.955,45 zł za okres od dnia 1 stycznia 2019r. do dnia zapłaty;

2) w pozostałym zakresie powództwo oddala;

3) zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – P. (...) kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

4) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 7.792 zł (siedem tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt dwa złote) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu;

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – P. (...) kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu kwotę 7.792 zł (siedem tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt dwa złote) tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od apelacji.

Małgorzata Kaźmierczak Ryszard Marchwicki Małgorzata G.- Malesińska

--	--	--

"Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej) jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym"

St. sekr. sąd. Katarzyna Surazińska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 lipca 2018r. powód Skarb Państwa – P. (...) W. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty 39.123,85 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 38.955,45 zł od dnia 1 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 168,40 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o obciążenie pozwanego kosztami procesu.

Pismem z dnia 14 grudnia 2018r. powód rozszerzył powództwo, wnosząc o zasądzenie od pozwanego dodatkowo kwoty 78.256,22 zł wraz z odsetkami od kwot i dat wskazanych w tym piśmie. Powód wskazał, że rozszerzenie powództwa wynika z tego, że pozwany nie zapłacił wynagrodzenia należnego powodowi za dwa kolejne kwartały 2018r.

Pismem procesowym z dnia 20 sierpnia 2019 r. powód wskazał, że domaga się odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, ewentualnie odsetek ustawowych za opóźnienie.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 28 października 2020 r Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. powództwo oddalił;
2. kosztami procesu obciążył powoda i zasądził od niego na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski Sądu i Instancji.

Pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. jest operatorem sieci przesyłowej elektroenergetycznej i właścicielem urządzeń do przesyłu energii elektrycznej.

W dniu 16 sierpnia 2012 r. Skarb Państwa – P. (...) w G., P., P., S., S., T., W. i Z. zawarł z pozwanym (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. „Ramową umowę o współpracy” nr (...) celem ustalenia zasad i warunków współdziałania stron w zakresie prowadzenia przez operatora eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji linii oraz urządzeń elektroenergetycznych stanowiących własność pozwanego, a posadowionych na gruntach pozostających w zarządzie L. (...) na terenie nadzorowanym przez poszczególne R. (...) jak również prowadzenia uzgodnień dotyczących budowy na tych gruntach nowych linii i urządzeń elektroenergetycznych. Umowa ta, wraz z zawartymi w jej wykonaniu

umowami wykonawczymi, miała określać zasady i warunki współdziałania pomiędzy stronami do czasu ustanowienia służebności przesyłu.

W umowie ramowej strony przewidziały, że z tytułu umożliwienia pozwanemu dostępu do linii i urządzeń elektroenergetycznych L. (...) przysługiwać będzie wynagrodzenie roczne w roku 2012 i w latach następnych. Wynagrodzenie roczne i jednorazowe należne miało być właściwym terytorialnie nadleśnictwom i miało zostać określone w umowach wykonawczych (§ 3). Niemniej w umowie ramowej strony postanowiły, że wynagrodzenie należne właściwym nadleśnictwom za 1m² gruntu skalkulowane zostanie na podstawie równowartości podatku od nieruchomości lub podatku leśnego i rolnego, zależnej od kategorii gruntów wynikających z ewidencji gruntów i budynków, zadeklarowanych przez poszczególne nadleśnictwa właściwemu organowi podatkowemu za dany rok podatkowy (§ 5 ust. 1). Z kolei wysokość opodatkowania gruntów miała być każdorazowo określona na podstawie oświadczeń właściwych nadleśnictw, uzgodnionych z operatorem (§ 5 ust. 3). Wzór oświadczenia poszczególnych nadleśniczych o wysokości deklarowanych w poszczególnych gminach kwotach podatku od nieruchomości, podatku leśnego oraz podatku rolnego odpowiednich dla kategorii gruntów stanowić miał załącznik nr 2 do umowy wykonawczej i miał on podlegać aktualizacji do 15 lutego każdego roku kalendarzowego. Pozwany zyskał przy tym prawo do bieżącej weryfikacji zgodności tychże oświadczeń ze stanem faktycznym (§ 4 ust. 4, § 5 ust. 3). Strony zadeklarowały przy tym, że w granicach obowiązującego prawa będą podejmowały działania zmierzające do klasyfikacji gruntów, jako grunty leśne, opodatkowane podatkiem leśnym (§ 5 ust. 4).

Na okoliczność obciążenia z tytułu wynagrodzenia właściwe nadleśnictwo miało wystawiać kwartalne faktury VAT w terminie 7 dni od daty uzgodnienia z operatorem inwentaryzacji linii i urządzeń elektroenergetycznych (załącznik nr 1 do umowy ramowej) oraz oświadczenia o deklarowanych stawkach podatkowych na dany rok (załącznik nr 2 do umowy wykonawczej), nie później jednak niż do dnia kończącego drugi miesiąc danego kwartału, z terminem płatności przypadającym na ostatni dzień tego kwartału. Przy tym zaznaczono, że pierwsza faktura VAT ma obejmować okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do ostatniego dnia kwartału, w którym zostanie zawarta umowa wykonawcza i zostać wystawiona w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy wykonawczej, z terminem płatności wynoszącym 30 dni od dnia jej otrzymania przez operatora (§ 6).

Strony przewidziały również, że w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną, wykonalną lub natychmiast wykonalną, określającą pozwanego jako zobowiązanego z tytułu podatku od nieruchomości w zakresie gruntów objętych umową stron i w rezultacie tej decyzji zapłaci ten podatek, to roczne wynagrodzenie właściwych nadleśnictw skorygowane zostanie o kwotę podatku zapłaconego (§ 5 ust. 5). W przypadku zaistnienia takiej sytuacji pozwany miał pisemnie powiadomić dane nadleśnictwo o otrzymanej decyzji administracyjnej i uregulowaniu zobowiązania podatkowego, następnie nadleśnictwo w terminie 14 dni miało dokonać aktualizacji umowy wykonawczej w zakresie załączników nr 1 i 2 oraz wystawić fakturę korygującą (§ 5 ust. 6). W przypadku zaś kiedy właściwy organ podatkowy wyda ostateczną decyzję administracyjną, od której zostaną wniesione wszelkie przewidziane prawem zwyczajne środki odwoławcze, obciążającą nadleśnictwo inną wartością niż kwota zadeklarowanego podatku dla pasów wyszczególnionych (załącznik nr 1 do umowy wykonawczej), to roczne wynagrodzenie nadleśnictw ulec miało skorygowaniu o wartość wynikającą z tej decyzji. Zasada konieczności wykorzystania środków odwoławczych miała nie obowiązywać jedynie w sprawach, w których ich wniesienie byłoby oczywiście nieuzasadnione (§ 5 ust. 7).

Umowa ramowa zawarta została na czas określony, niezbędny do ustanowienia służebności przesyłu dla wszystkich gruntów objętych umowami wykonawczymi. Umowa miała ulec rozwiązaniu z momentem ustanowienia ostatniej służebności przesyłu (§ 12 ust. 2).

W wykonaniu umowy ramowej powód Skarb Państwa – P. (...) W. z siedzibą w W. w dniu 15 listopada 2012 r. zawarł z pozwanym (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. „Umowę wykonawczą” nr (...). Umowa ta miała określać zasady i warunki współdziałania pomiędzy stronami do czasu ustanowienia służebności przesyłu (§ 1 ust. 3).

W zakresie wynagrodzenia powoda umowa wykonawcza powielala postanowienia umowy ramowej z sierpnia 2012 r. (§ 3, § 4 ust. 1 – 4, § 5 ust. 1 – 7).

Na potrzeby zawarcia umowy wykonawczej nr (...) strony dokonaly niezbednej inwentaryzacji linii i urzadzzen elektroenergetycznych (...) sp. z o.o., eksploatowanych przez O. (...) a zlokalizowanych na gruntach zarzadzanych przez N. (...) (załączniki nr 1).

Powód Skarb Państwa jest właścicielem piętnastu nieruchomości gruntowych położonych na obszarze N. (...), które obejmowały grunty, stanowiące: lasy, drogi, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe, grunty orne, tereny różne, łąki, nieużytki

Na podstawie aktu ustanowienia służebności zawartego w dniu 21 grudnia 2015 r. (akt notarialny Rep. A nr (...)) na wyżej wymienionych nieruchomościach Skarb Państwa ustanowił odpłatnie i na czas nieoznaczony służebność przesyłu na rzecz spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.. W odniesieniu do powyższego obszaru służebność przesyłu miała polegać na znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomościach obciążonych linii i urządzeń elektroenergetycznych oraz na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonych w zakresie niezbędnym do dokonywania prac eksploatacyjnych, konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy i rozbudowy linii i urządzeń elektroenergetycznych, wycince drzew bądź krzewów lub ich podkrzesywaniu w zakresie niezbędnym dla utrzymania linii i urządzeń elektroenergetycznych w należyтым stanie celem uniknięcia zagrożenia dla funkcjonowania tych linii i urządzeń, wraz prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem przez pracowników spółki, jej następców prawnych oraz przez wszystkie podmioty i osoby, którymi spółka posługuje się w związku z prowadzoną działalnością.

Z tytułu ustanowienia prawa służebności przesyłu pozwany (...) sp. z o.o. zobowiązał się do zapłaty na rzecz N. (...) wynagrodzenia, obliczanego corocznie w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat, ponoszonych przez nadleśnictwo od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem jej służebnością przesyłu. Wynagrodzenie to miało być płatne corocznie z dołu w okresach kwartalnych, na podstawie faktur VAT wystawionych przez N. (...) w wysokości stanowiącej ¼ wynagrodzenia rocznego. Wysokość rocznego wynagrodzenia miała być ustalana na podstawie oświadczenia nadleśnictwa o wysokości zadeklarowanych w danym roku podatkowym podatkach i opłatach od części nieruchomości, na których ustanowiona została służebność przesyłu. Oświadczenie to, w formie wykazu w podziale na gminy, rodzaj podatku, obowiązujące stawki podatkowe oraz wartość podatku, miało być przesyłane przez nadleśnictwo do pozwanej spółki (...) w terminie do dnia piętnastego lutego każdego roku kalendarzowego, a spółce przysługiwać miało prawo do bieżącej weryfikacji zgodności takiego oświadczenia ze stanem faktycznym.

W powyższym akcie notarialnym przyjęto także, że w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną, wykonalną lub natychmiast wykonalną, określającą pozwaną spółkę jako zobowiązanego z tytułu podatku od nieruchomości w zakresie gruntów, na których została ustanowiona służebność przesyłu i w rezultacie tej decyzji spółka zapłaci ten podatek, to roczne wynagrodzenie nadleśnictwa skorygowane zostanie o kwotę podatku zapłaconego. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji pozwany miał pisemnie powiadomić nadleśnictwo o otrzymanej decyzji administracyjnej i uregulowaniu zobowiązania podatkowego, następnie nadleśnictwo w terminie 14 dni miało dokonać aktualizacji oświadczenia, a następnie niezwłocznie wystawić fakturę korygującą VAT. Pozwana spółka zobowiązała się do wyrównania nadleśnictwu kwoty zapłaconego podatku za okres ustalony decyzją w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda ostateczną decyzję administracyjną, od której wniesione zostaną wszelkie przewidziane prawem zwyczajne środki odwoławcze, zmieniającą wysokość zapłaconego podatku w danym roku podatkowym od gruntów, na których została ustanowiona służebność przesyłu. Natomiast w przypadku, gdy ta decyzja administracyjna stwierdzi nadpłatę podatku za rok podatkowy, wówczas nadleśnictwo zobowiązało się do zwrotu na rzecz spółki zapłaconego wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej stwierdzonej nadpłacie. Zasada konieczności wykorzystania środków odwoławczych miała nie dotyczyć spraw, w których ich wniesienie byłoby oczywiście nieuzasadnione (§ 4 ust. 10).

Na początku 2018 r. powód złożył deklaracje podatkowe za 2018 r., w których zadeklarował stawkę dla przedmiotowych gruntów w wysokości podatku dla gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób ich zakwalifikowania w ewidencji gruntów.

W dniu 14 lutego 2018 r. powód skierował do pozwanego oświadczenie o wysokości deklarowanych stawek podatkowych na rok 2018 dla gruntów pod liniami i urządzeniami elektroenergetycznymi. W oświadczeniu powód wskazał na konieczność opodatkowania gruntów podatkiem od nieruchomości, czyli w oparciu o stawkę dla gruntów, na których prowadzona jest działalność gospodarcza i określił wysokość wynagrodzenia na kwotę 127.766,44 zł.

Powód wystawił pozwanemu fakturę nr (...), obejmującą wynagrodzenie za udostępnienie gruntów za I kwartał 2018 r. w wysokości 39.288,18 zł.

Na poczet zobowiązań, wynikających z w/w faktury pozwany dokonał w dniu 28 marca 2018r. na rzecz powoda wpłaty kwoty 332,73 zł.

Pismem z dnia 3 kwietnia 2018r. pozwany oświadczył powodowi, że nie akceptuje wynagrodzenia za 2018r. określonego przez powoda i że wynagrodzenie roczne z tytułu korzystania z gruntów N. (...) 2018r. powinno wynosić 1.082,04 zł netto i w związku z tym wniósł o wystawienie faktury korygującej, która będzie zawierać prawidłową kwotę wynagrodzenia, obliczoną przy zastosowaniu stawki podatkowej w zależności od sposobu zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków.

Pismem z dnia 6 kwietnia 2018r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 38.955,45 zł.

Pismem z dnia 6 marca 2018r. powód skierował do pozwanego wyjaśnienia, w których wskazał, że choć zmianie nie uległy przepisy regulujące zakres i treść opodatkowania gruntów pod liniami energetycznymi, to doszło do zmiany linii orzeczniczej przez sądy administracyjne, które uznały, że grunty zajęte na działalność energetyczną winny być opodatkowane podatkiem od nieruchomości. Oznacza to, że złożenie przez powoda deklaracji podatkowej wykazującej, że grunty wykorzystywane przez pozwaną spółkę są objęte podatkiem rolnym lub leśnym doprowadziłoby do wszczęcia postępowania podatkowego, którego wynik byłby niekorzystny dla powoda i skutkowałby ustaleniem podatku od nieruchomości z wszelkimi tego negatywnymi konsekwencjami.

W maju 2018 r. powód wystawił pozwanemu kolejną fakturę, która objęła wynagrodzenie za udostępnienie gruntów za II kwartał 2018 r. w wysokości 39.288,18 zł. Pozwany zapłacił powodowi z tytułu tej faktury kwotę 332,73 zł.

W sierpniu 2018 r. powód wystawił pozwanemu kolejną fakturę, która objęła wynagrodzenie za udostępnienie gruntów za III kwartał 2018 r. w wysokości 39.288,18 zł, a pozwany opłacił ją do kwoty 236,91 zł.

Pismami z dnia 25 lipca 2018r. i 16 listopada 2018r. powód wezwał pozwanego do zapłaty należności, określonych w w/w fakturach.

W dniu 22 listopada 2018r. powód wystawił na rzecz pozwanego fakturę nr (...) na kwotę 39.288,18 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że stan faktyczny sprawy nie był sporny między stronami, natomiast istota sporu sprowadziła się do tego, czy powód uprawniony był do obliczenia wynagrodzenia w oparciu o stawkę dla gruntów, na których prowadzona jest działalność gospodarcza.

W ocenie sądu tłem tego konfliktu były kwestie natury podatkowej, choć decydujące dla oceny roszczenia powoda było określenie, czy umowy łączone strony, zostały wykonane w sposób właściwy, czy też nie. Z tego względu Sąd podkreślił, że w sprawie nie rozstrzygał tego, w jaki sposób winny być opodatkowywane grunty Skarbu Państwa, przez które przebiegają urządzenia służące do przesyłu energii elektrycznej. Problem ten nie ma bowiem charakteru sprawy cywilnej i wykracza poza granice drogi sądowej wyznaczone przez art. 2 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1 k.p.c. Jedynie

bowiem ustawodawca, organ podatkowy i sąd administracyjny władne są przesądzić o tym, w jaki sposób winny być opodatkowane nieruchomości, przez które przebiegają linie energetyczne.

Dalej sąd wskazał, że jak wynika z umowy służebności przesyłu z dnia 21 grudnia 2015 r. grunty należące do N. (...) stanowią lasy, drogi, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe, grunty orne, tereny różne, łąki, nieużytki. W latach 2012-2017 były one traktowane przez powoda jako grunty leśne lub rolne. Utrwalony między stronami zwyczaj deklarowania przez powoda gruntów pod liniami energetycznymi do opodatkowania podatkiem leśnym lub rolnym funkcjonował bez przeszkód do roku 2017 i nie był kwestionowany przez żadną ze stron. Zresztą został on zagwarantowany wprost w treści § 5 ust. 1 umowy ramowej, gdzie powód zobowiązał się do składania deklaracji podatkowych stosownie do kategorii gruntów wynikających z ewidencji gruntów i budynków. Oznacza to, że strony w drodze umowy ramowej oraz zawartych w jej następstwie umów wykonawczych i służebności przesyłu, jak również stosownie do obowiązującego zwyczaju, ukształtowały swój węzeł obligacyjny w ten sposób, że powód składał deklaracje opodatkowania gruntów podatkiem leśnym lub rolnym (art. 65 § 1 i 2 k.c.). Mając to na uwadze odstąpienie od tego zwyczaju w roku 2018, przy jednoczesnym pominięciu procedury opisanej w § 4 ust. 8 umowy o ustanowieniu służebności, traktować należy jako naruszenie tychże umów.

Oczywiście, na podatniku ciąży obowiązek składania prawidłowych deklaracji podatkowych. Niemniej należy zgodzić się, według sądu, się ze stanowiskiem pozwanego, że w 2018 r. po stronie powoda nie zaistniał żaden prawny obowiązek składania deklaracji do opodatkowania gruntów pod liniami elektroenergetycznymi podatkiem od nieruchomości, a nie podatkiem leśnym, czy rolnym. Nie uległy bowiem zmianie, ani klasyfikacja gruntów objętych niniejszym postępowaniem, ani przepisy prawa podatkowego.

Powyższe ustalenie zdaniem sądu potwierdza okoliczność, że umowa stron nie przewidywała osiągnięcia przez powoda jakiegokolwiek celu gospodarczego, w szczególności wypracowania zysku, zaś działalność gospodarcza pozwanego nie była związana z gruntami leśnymi, lecz napowietrznymi liniami przesyłowymi. Wolą stron było zatem opodatkowanie nieruchomości Skarbu Państwa podatkiem leśnym, względnie podatkiem rolnym, zgodnie z ich oznaczeniem i panującymi w tym zakresie zwyczajami.

Sąd zwrócił przy tym uwagę, że w dacie zawarcia przez strony umów o ustanowieniu służebności przesyłu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 849) stanowił, że opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości nie podlegają użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Z przepisu tego wynikał zatem obowiązek uiszczania podatku od nieruchomości (czyli podatku w najwyższej stawce) w przypadku zajęcia nieruchomości na prowadzenie działalności gospodarczej, niezależnie od tego jak nieruchomość ta była oznaczona w ewidencji gruntów. Mimo takiego brzmienia przepisu strony racjonalnie uznawały, że poprowadzenie napowietrznej linii energetycznej przez teren leśny będący w zarządzie powoda nie oznacza automatycznego przeznaczenia tego terenu na prowadzenie działalności gospodarczej. Co równie istotne organy podatkowe nie podważały tych ustaleń. Pozwala to również na przyjęcie, że wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu nie było przez strony traktowane jako dochód powoda, ale jako przejęcie przez pozwanego od powoda jego obowiązków fiskalnych. Jeśli zaś chodzi o działalność pozwanego, to była ona związana z urządzeniami przesyłowymi, a nie z gruntami, na których posadowiono słupy trakcyjne. To z kolei potwierdza, że wolą stron było opodatkowanie nieruchomości podatkiem leśnym lub rolnym i przerzucenie na pozwanego kosztów tej daniny.

W treści umów strony zastrzegły jednak mechanizmy chroniące powoda na wypadek zakwestionowania przez organ podatkowy kwalifikacji określonej nieruchomości w deklaracji podatkowej. W ewentualnym postępowaniu podatkowym stroną miał być powód, który zobowiązał się względem pozwanego do wyczerpania procedury odwoławczej, w zamian za możliwość obciążania pozwanego kosztami tej procedury.

Dalej sąd wskazał, że nie można zgodzić się z twierdzeniem powoda, że ze względu na pojawienie się nowej praktyki sądów administracyjnych, co do kwalifikacji gruntów leśnych pod liniami energetycznymi, wszczynanie administracyjnej procedury odwoławczej byłoby niecelowe. Przede wszystkim w omawianym przypadku trudno

mówić o utrwaleniu praktyki sądów administracyjnych w tym zakresie. Z pewnością jednak brak jednoznacznych przepisów odnoszących się do sposobu opodatkowania gruntów w pewnym momencie doprowadził do rozbieżności w ich stosowaniu. Zwrócił na to uwagę sam ustawodawca, o czym będzie mowa dalszej części uzasadnienia. Niemniej powód zobowiązał się do składania deklaracji podatkowych, zmierzających do opodatkowania przedmiotowych nieruchomości podatkiem leśnym, bądź rolnym. W tej sytuacji powód, zgodnie z treścią umów, zobowiązany był złożyć organowi skarbowemu deklarację opodatkowania nieruchomości podatkiem leśnym (rolnym) i oczekiwać na ostateczną decyzję administracyjną, która oczywiście mogłaby zakwestionować przeznaczenie terenu. Pozwany winien tak postąpić ze względu na swoje zobowiązanie umowne względem pozwanego, mając przy tym świadomość, że praktyka sądów administracyjnych, nawet utrwalona, nie kreuje prawa podatkowego.

W przypadku uznania, że w istocie doszło do zmiany kwalifikacji gruntów leśnych pod liniami energetycznymi, czego strony nie przewidziały w umowach, powód winien w pierwszej kolejności dążyć do dokonania zmiany zapisów umowy wykonawczej i służebności przesyłu. W razie zaś oporu ze strony pozwanego, winien wystąpić do sądu powszechnego z pozwem o takie ukształtowanie umów, które zwalniałoby go z obowiązku wszczynania procedur odwoławczych od decyzji określających rodzaj i wymiar podatku, a także uczestniczenia w tych procedurach aż do wyczerpania ścieżki odwoławczej, albo z pozwem o takie ukształtowanie umów, aby koszty owych procedur odwoławczych pozwany zobowiązany był wyłożyć z góry. Ponieważ powód tego nie uczynił i nie doprowadził do zmian postanowień umownych, jego deklaracje dotyczące opodatkowania nieruchomości w oczywisty sposób naruszyły umowy, jakie łączyły go z pozwanym i pozbawiły pozwanego jego umownego prawa do ewentualnego zaskarżenia decyzji organu podatkowego. W konsekwencji działania powoda nie mogły skutecznie doprowadzić do powstania po stronie pozwanego zobowiązania do uiszczenia w 2018 r. wynagrodzenia w wyższej wysokości, aniżeli w latach wcześniejszych.

Niezależnie od powyższego, takie zachowanie powoda zdaniem sądu naruszało zasady lojalności kontraktowej wobec pozwanego, albowiem powód deklarując w 2018 r. nieruchomości zajęte przez linie elektroenergetyczne do opodatkowania podatkiem od nieruchomości, w istocie pozbawił pozwanego wpływu na decyzje organów podatkowych (poprzez przewidziane umowami procedury odwoławcze). Powód nie wykazał zaś, w ocenie sądu, że w rozpatrywanym stanie faktycznym wnoszenie środków odwoławczych byłoby oczywiście nieuzasadnione.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi w całości powoda, jako stronę przegrywającą proces w całości. Na zasądzoną na rzecz powoda kwotę 5.417 zł składały się: wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 5.400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił w oparciu o § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2018r. poz. 265).

Apelacje od powyższego wyroku wniósł powód który zaskarżył orzeczenie w całości i zarzucił.

1. naruszenie przepisów prawa procesowego mających wpływ na rozstrzygnięcie:

- art. 233 §1 k.p.c. poprzez naruszenie zasad oceny materiału dowodowego w zakresie

opisanym w uzasadnieniu apelacji, w tym także przez pominięcie części materiału dowodowego w kontekście ustaleń faktycznych i oceny materiału dowodowego:

- art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 227 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż strona pozwana wykazała istnienie zgodnego zamiaru stron co do obowiązku powoda składania deklaracji podatkowych na podatek leśny dla gruntów objętych umowami o ustanowienie służebności przesyłu, w tym za 2018 r.;

- art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 243⁽²⁾ k.p.c. oraz art. 327' §1 pkt 1 i 2 k.p.c. poprzez nie dokonanie ustaleń faktycznych na podstawie materiału dowodowego w postaci decyzji B. (...) z 17 września 2019 r. (...) decyzji S. (...) w K. z 16 października 2019 r. (...), decyzji W. (...) z 10 marca 2020 r. (...), decyzji S. (...) w K. z 13 maja 2020 r. (...) oraz wyroku W. (...) w S. z 4 marca 2020 r. sygn. akt (...) w zakresie opisanym w uzasadnieniu apelacji;

- art. 2 §1 k.p.c. w zw. z art. 1 k.p.c. oraz art. 2 §3 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie jako wiążącego jednolitego orzecznictwa sądów administracyjnych w odniesieniu do wykładni art. 2 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zakwalifikowania w ramach regulacji prawa podatkowego gruntów pod liniami i urządzeń przesyłowymi jako gruntów związanych z działalnością gospodarczą przedsiębiorstw przesyłowych, w tym w ramach rozstrzygnięć zawartych w decyzji B. (...) z 17 września 2019 r. (...), decyzji S. (...) w K. z 16 października 2019 r. (...), decyzji W. (...) z 10 marca 2020 r. (...), decyzji S. (...) w K. z 13 maja 2020 r. (...) oraz wyroku W. (...) w S. z 4 marca 2020 r. sygn. akt (...) stwierdzających, że grunty objęte umową o ustanowienie służebności przesyłu z 21 grudnia 2015 r. i rozstrzygnięciem w niniejszej sprawie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości związanej z działalnością gospodarczą prowadzona przez pozwanego za lata 2014 - 2017, a tym samym również za 2018r.;

- 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie pomimo przyznania przez pozwanego wykorzystywania gruntów pod liniami przesyłowymi na działalność gospodarczą pozwanego, jak również przez niezaprzeczenia twierdzeniom powoda, że na gruntach pod liniami i urządzeniami przesyłowymi pozwany prowadzi działalność gospodarczą,

2. naruszenia przepisów prawa materialnego :

- art. 65 §1 i §2 k.c. w zw. z §5 ust. 1 -14 umowy o ustanowienie służebności przesyłu z 21 grudnia 2015 r. (Rep (...)) w zw. z art. 305' k.c. w zw. z art. 353' k.c. i art. 354 §1 k.c. poprzez dokonanie błędnej wykładni łączącej strony ww. umowy, a także Umowy ramowej z 16 sierpnia 2012 r. (§3 - §5 i §6) i Umowy wykonawczej z 15 listopada 2012 r. (§3 - §5), w szczególności przez przyjęcie, że powód zobowiązał się do złożenia deklaracji podatkowych zmierzających do opodatkowania gruntów pod liniami i urządzeniami przesyłowymi podatkiem leśnym lub rolnym, w tym za 2018 r.; że po stronie powoda nie istniał obowiązek złożenia deklaracji do opodatkowania tych gruntów za 2018 r. podatkiem od nieruchomości związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą pozwanego; że wolą stron było opodatkowanie tych gruntów podatkiem leśnym lub rolnym w tym za 2018 r., że strony w ramach Umowy ramowej i Umowy wykonawczej wypracowały utrwalony zwyczaj dotyczący opodatkowania przedmiotowych gruntów podatkiem leśnym lub rolnym, jak również poprzez niewłaściwe zastosowanie reguł wykładni w zakresie opisanym,

- art. 65 §1 i §2 k.c. w zw. z §5 ust. 1 -14 umowy o ustanowienie służebności przesyłu w zw. z art. 39a ust. 2 ustawy o lasach oraz art. 2 ust. 2 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych w zw. z art. 58 §1 i §3 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie (niezastosowanie) oraz błędną wykładnię poprzez uznanie, że wykładnia umowy o ustanowienie służebności przesyłu może prowadzić do ustalenia jej treści niezgodnie z przepisami prawa, tj. art. 39a ust. 1 i art. 2 ust. 2 ww. ustaw oraz wadliwe przyjęcie, że pozwany nie miał obowiązku zwrotu zapłaconej przez powoda wysokości podatku za 2018r., tj. jako podatku od nieruchomości związanej z prowadzoną działalnością w uzasadnienie apelacji, gospodarczą pozwanego.

Wskazując na powyższe powód wniósł o:

1. o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 156.505,50 zł (sto pięćdziesiąt sześć tysięcy pięćset pięć złotych pięćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od transakcji handlowych, ewentualnie ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

a/ 38.955,45 zł od dnia 1 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty,

b/ 168,40 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

c/ 38.955,45 zł od dnia 1 lipca 2018 r. do dnia zapłaty

d/ 38.955,45 zł od dnia 1 października 2018 r. do dnia zapłaty,

e/ 345,32 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty

f/ 38.955,43 zł od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty,

g/ 172,00 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - P. (...) kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych na podstawie art. 32 ust. 3 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o P. (...) (t.j. Dz.U.2019(poz.1265 ze zm.) oraz na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - N. (...) pozostałych kosztów postępowania według norm przepisanych - wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty - w postępowaniu przed Sądem I instancji, ewentualnie

2. o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądu Okręgowemu w Poznaniu wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach;

Jednocześnie wniósł o:

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - P. (...) kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia oraz na rzecz powoda Skarbu Państwa - P. (...) pozostałych kosztów postępowania apelacyjnego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, według norm przepisanych.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o:

1. oddalenie apelacji jako bezzasadnej;

2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja powoda prawie w całości zasługiwała na uwzględnienie, a to z uwagi na naruszenie przez sąd I instancji wskazanych w niej przepisów prawa materialnego.

W sprawie poza sporem była treść istotnej dla rozstrzygnięcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, stanowiącej podstawę do ustalenia należności z tytułu wynagrodzenia, jakie pozwany, korzystający z tego ograniczonego prawa rzeczowego, miał uiszczać do rąk powoda jako właściciela nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe.

Postanowienia § 5 ust. 1 umowy o ustanowienie służebności przesyłu dotyczące wysokości wynagrodzenia wręcz dosłownie są przeniesione z art. 39a ust. 2 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 788), zgodnie z którym wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej ustala się w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez Lasy Państwowe od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z obciążeniem tą służebnością.

Jakkolwiek w umowie nie określono tego *expressis verbis*, niemniej oczywiste musiało być, że przez „poniesione przez n. podatki i opłaty” należy rozumieć należności publicznoprawne, jakie właściciel nieruchomości jest zobowiązany ponieść na podstawie obowiązujących przepisów prawa podatkowego (art. 56 kc).

Interpretacji tych postanowień nie można zatem dokonać w oderwaniu od wskazanego przepisu ustawowego. Trzeba mieć na względzie, że zapis umowny nie był wynegocjowany przez strony swobodnie, w warunkach rynkowych lecz określony został bezwzględnie obowiązującym przepisem ustawy. Nie ma więc tutaj przestrzeni do innej interpretacji niż ta, że już samo poniesienie podatku w określonej wysokości jest równoznaczne z taką samą wysokością wynagrodzenia należnego powodowi.

Dlatego też nieuzasadniony i błędny jest pogląd sądu I instancji, zgodnie z którym, czy to na podstawie wykładni oświadczeń woli (art. 65 kc), czy też na podstawie innych okoliczności, w tym np. dotychczasowej praktyki, należy wnioskować, że powinnością po stronie powoda było deklarowanie organom podatkowym, także w 2018 r. uiszczenia od gruntów zajętych pod służebności podatku leśnego, a nie podatku od nieruchomości gruntowych związanych z działalnością gospodarczą.

Innymi słowy chodzi w tym postanowieniu o wysokość wynagrodzenia rzeczywiście przez powoda poniesionego, w tym przypadku w stawce podatku od nieruchomości (por. też uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 29 marca 2019 r. sygn. akt I A Ga 96/19). Przyjmuje się w doktrynie, że tak ustalone wynagrodzenie ma na celu zwrot kosztów publicznoprawnych od tych części nieruchomości, które są obciążone służebnością. Wykładnia przyjęta przez Sąd nie realizuje wobec tego celu umów zawartych przez strony, skoro nie uwzględnia w pełnej wysokości poniesionych przez powoda obowiązków podatkowych.

Wbrew ocenie Sądu I instancji z treści umów o ustanowienie służebności przesyłu nie sposób wyinterpretować obowiązku deklarowania przez powoda opodatkowania gruntów podatkiem leśnym lub rolnym (art. 65 § 1 i 2 k.c.).

Okoliczność, że przed zawarciem tej umowy na podstawie umowy ramowej i wykonawczej w latach 2012 – 2017 powód deklarował stawki podatku od nieruchomości w wysokości podatków, na których prowadzona jest działalność leśna lub rolna nie miała znaczenia. Umowy te wygasły z dniem ustanowienia na rzecz pozwanego ograniczonych praw rzeczowych na nieruchomościach powoda (por. § 1 ust. 3 umowy ramowej o współpracy z 16 sierpnia 2012 r. oraz § 1 ust. 3 umowy wykonawczej z dnia 15.11.2012 r.). Powoływanie się więc na te umowy przez Sąd Okręgowy jest błędne.

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego powód nie miał też obowiązku umownego uzgadniania z pozwanym rodzaju zobowiązania podatkowego, jaki zostanie przez niego zadeklarowany właściwym organom, a jedynie poinformowania go o treści zgłoszonych deklaracji.

Pomijając już niedopuszczalność doprowadzenia przez tego rodzaju „uzgodnienie” do naruszenia przepisów prawa podatkowego o charakterze *ius cogens*, to takiej, postulowanej przez Sąd Okręgowy interpretacji wzajemnych obowiązków stron, przeczy treść regulujących to zagadnienie postanowień § 6 ust. 5 umowy o ustanowieniu służebności.

Określono tam bowiem, że o treści deklaracji podatkowych pozwany zostanie powiadomiony do dnia 15-go lutego każdego roku kalendarzowego, podczas gdy same deklaracje podatkowe musiały być złożone najpóźniej do dnia 15 – go stycznia (por. art. 6 ust. 5 pkt. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, Dz. U. 2019.888), bądź do 31-go stycznia (por. art. 6 ust. 9 pkt. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, Dz. U. 2019.1170) każdego roku podatkowego. Ponadto z § 6 ust. 5 *in fine* wynika, że spółce (...) Sp. z o.o. przysługuje prawo do bieżącej weryfikacji zgodności oświadczenia ze stanem faktycznym.

W praktyce zatem uprawnienia pozwanego w omawianym przedmiocie mogły się ograniczać wyłącznie do sprawdzenia złożonych deklaracji pod względem ich zgodności z faktycznym stanem nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe.

Wbrew poglądowi Sądu Okręgowego nie sposób też przypisać powodowi nielojalnego postępowania przy składaniu deklaracji za rok 2018 dotyczącej podatku od nieruchomości.

Nie można w szczególności przyjąć naruszenia przez powoda wynikającego z art. 354 kc obowiązku lojalnego w stosunku do kontrahenta wykonywania zawartych umów o ustanowieniu ograniczonych praw rzeczowych.

Pomijając już, że istotę sporu w sprawie stanowi nie sposób wykonania przez powoda zobowiązania, ale jego treść, to stanowisko takie jest wynikiem niewłaściwej wykładni powołanej normy prawnej i w realiach sprawy nie znajduje uzasadnienia.

Nie ma bowiem podstaw do przyjęcia, aby powód miał obowiązek kierować się swoistą lojalnością wobec pozwanego, co miałyby polegać na dbałości przede wszystkim o ochronę jego interesów ekonomicznych, kosztem realizowania w sposób prawidłowy swoich powinności jako płatnika należności publicznoprawnych.

Strona powodowa nie ustalała bynajmniej wysokości zobowiązań pozwanego tylko wypełniła ciężący na niej obowiązek podatkowy, a uczyniła to kierując się obowiązującą wykładnią przepisów podatkowych, zaś obowiązki strony pozwanej w zakresie wysokości wynagrodzenia określiła zawarta umowa, która wysokość tego wynagrodzenia wiązała ściśle z obowiązującym opodatkowaniem. Z umowy tej nie wynikało, że podatek będzie wartością stałą, ani że będzie to podatek leśny lub rolny. To na powodzie, jako podatniku, spoczywa obowiązek corocznego składania deklaracji podatkowych w zgodzie z obowiązującymi w tym względzie przepisami prawa podatkowego.

Należy przy tym podkreślić, że, wbrew zarzutom formułowanym przez pozwanego, w wielu sprawach poszczególne jednostki L. (...)próbowały w postępowaniach administracyjnych podważać obciążanie ich, w tym za lata poprzedzające rok 2018, z tytułu posiadania nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe podatkiem od nieruchomości wykorzystywanych na cele gospodarcze.

Wszystkie te sprawy ostatecznie zakończyły się niepomyślnie dla L. na etapie postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, co dotyczy także orzeczeń wydanych przez Wojewódzki Sąd Administracyjny we W., na które powoływał się pozwany (por. np. wyroki NSA: z dnia z dnia 20 maja 2020 r. w sprawie II FSK 416/20, LEX nr 3065132, z dnia 17 czerwca 2020 r. w sprawie II FSK 619/20, LEX nr 3064945, z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie III FSK2588/21, LEX nr 3113006, z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie III FSK 2590/21, LEX nr 3113082, z dnia 19 sierpnia 2021 r. w sprawie III FSK 3877/21, LEX nr 3229032 itp.).

Zgodzić należy się natomiast z pozwanym, jak i z sądem I instancji, że w rozpoznawanej sprawie sądy powszechne nie miały kompetencji do przesądzania w sposób wiążący o charakterze i wysokości zobowiązań podatkowych powoda ani innych osób fizycznych czy prawnych.

Z kolei, mając na uwadze treść przepisu art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz. U. 2019.2325) niedopuszczalne było także kwestionowanie treści relewantnych dla sprawy wyroków sądów administracyjnych.

Spór między stronami winien być zatem rozstrzygnięty przede wszystkim na gruncie przepisów i reguł prawa oraz postępowania cywilnego.

Wbrew pogładowi pozwanego, nie wynikają jednak z tego korzystne dla niego konsekwencje prawne.

Poza sporem było, że powód dochodził wynagrodzenia opartego na wysokości rzeczywiście poniesionych (opłaconych) przez niego podatków od nieruchomości w części zajętej pod linie przesyłowe.

Roszczenie takie znajdowało w związku z tym oparcie zarówno w treści art. 39a ust. 2 ustawy o lasach, jak w literalnym brzmieniu postanowień łączącej strony umowy o ustanowieniu służebności przesyłu (§ 5)

Zgodnie zatem z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 kc, art. 232 zd. 1 kc) pozwany, chcąc podważyć zasadność powództwa, winien był wykazać (udowodnić), że złożenie przez powoda za rok 2018 r. deklaracji podatkowych od nieruchomości zajętych pod linie przesyłowe, w postaci zgłoszenia ich jako grunty wykorzystywane dla celów gospodarczych, było bezzasadne, a w rzeczywistości wymagały one zgłoszenia jako podlegające podatkowi leśnemu.

Oczywiste jest, że tak określone obowiązkowi dowodowemu pozwany w sprawie nie podołał.

Jak słusznie bowiem podnosi strona powodowa w decyzjach organów podatkowych oraz orzecznictwie sądów administracyjnych ukształtowała się jednolita wykładnia, zgodnie z którą grunty, o jakich mowa, w 2018 r. podlegały zgłoszeniu i opodatkowaniu jako grunty związane z działalnością gospodarczą, na podstawie ustawy o podatkach i

opłatach lokalnych (oprócz powołanych wyżej orzeczeń zob. też wyrok NSA z dnia 24 września 2019 r. w sprawie II FSK 1368/19, LEX nr 2740231 a także uzasadnienie do uchwały 7 sędziów NSA z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie II FPS 3/19, LEX nr 2755594).

W orzecznictwie przesądzono również, że prawidłowości takiej wykładni nie podważa wejście w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o podatku leśnym (Dz. U. 2018 r. 1588), w której ustawodawca zdecydował o podleganiu omawianych gruntów wyłącznie opodatkowaniu podatkiem leśnym (zob. np. w/w wyrok NSA z dnia 19 sierpnia 2021 r. w sprawie III FSK 3877 /21 zgodnie, którym zmiany wprowadzone od 1 stycznia 2019 r., polegające na dodaniu art. 1a ust. 2a pkt 4 u.p.o.l., mają charakter normatywny i wprowadzają nowy stan prawny, który nie może mieć zastosowania do wcześniejszych stanów faktycznych).

Nowelizacja ta nie miała żadnego znaczenia dla oceny treści umowy, bowiem zgodnie z art. 4 tej ustawy weszła ona w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku, a więc stosownie do zasady *lex retro non agit* nie miała zastosowania w zakresie stanów faktycznych zaistniałych przed tą datą.

Wymaga także podkreślenia, że z treści przepisów art. 21 § 1 – 3 Ordynacji podatkowej wynika, na gruncie prawa podatkowego, *sui generis* domniemanie, iż zadeklarowana należność podatkowa jest zgodna z rzeczywistym stanem rzeczy, a domniemanie takie podlega obaleniu wyłącznie w drodze stosownej decyzji organu podatkowego.

W tej sytuacji przyjąć należy, że zadeklarowanie przez powoda co do przedmiotowych nieruchomości opodatkowania ich podatkiem od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, a następnie obciążenie równowartością tych należności pozwanego z tytułu wynagrodzenia za korzystanie ze służebności przesyłu, było zgodne z przepisami prawa oraz postanowieniami zawartych umów o ustanowienie tego ograniczonego prawa rzeczowego.

Dodać można, że prawidłowość tego rodzaju stanowiska znalazła także potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie II CSK 130/20).

Pozwany nie kwestionował faktu poniesienia przez powoda (opłacenia) zobowiązań podatkowych w wysokości podanej w pozwie oraz prawidłowości ich naliczenia z punktu widzenia powierzchni gruntów zajmowanych pod linie przesyłowe objęte umowami o ustanowienie służebności przesyłu.

Skutkowało to zmianą zaskarżonego wyroku na zasadzie art. 386 § 1 kpc przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda należności głównych objętych pozwem (tj. należności wskazanych w wystawionych przez powoda fakturach za poszczególne kwartały 2018r., pomniejszonych o dobrowolne wpłaty pozwanego) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (art. 481 § 1 i 2 kc) od dat ich wymagalności prawidłowo ustalonych przez powoda na podstawie zapisu § 6 ust. 3 umowy o ustanowieniu służebności przesyłu.

Pociąga to także za sobą stosowną korektę zawartego w wyroku rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Ponieważ roszczenia główne powództwa zostają uwzględnione w całości, a uboczne (odsetkowe) w przeważającej części, istnieje podstawa z art. 100 zd. 2 kpc do obciążenia pozwanego w całości kosztami postępowania.

Pozwany ma zatem obowiązek zapłaty na rzecz Skarbu Państwa – P. (...) kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez radcę Prokuraturii w wysokości 5.400 zł (art. 32 ust.3. ustawy z dnia 15 grudnia 2016r. o P. (...)) w zw. z art. 99 kpc, § 2 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2018.265.) oraz ponieść koszty nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu, od której powód był zwolniony (art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Z tych względów sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I wyroku.

Dalej idącą apelację w części dotyczącej zasądzenia odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych na podstawie art. 11b ustawy z dnia 8 marca 2013r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. 2021. 424, poprzednia nazwa: ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) oraz opłaty, o jakiej mowa w art. 10 ust. 1 tej ustawy sąd apelacyjny oddalił jako nieuzasadnioną.

Co prawda powoda należy zaliczyć do podmiotów, o jakich mowa w art. 3 pkt. 3) wymienionej ustawy, objętych, co do zasady, zakresem jej stosowania.

Natomiast nie ma uzasadnionych podstaw do przyjęcia, aby dochodzone pozwem roszczenie mogło być uznane za „transakcję handlową”, objętą przedmiotowym zakresem działania art. 1 w zw. z art. 4 pkt. 1) ustawy.

W orzecznictwie postuluje się co prawda szeroką wykładnię pojęcia „transakcja handlowa”, obejmując nią także czasowe udostępnianie nieruchomości za wynagrodzeniem, np. na podstawie umów najmu lub dzierżawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie V CSK 668/14, LEX nr 1797978).

Niemniej, z istoty omawianej regulacji ustawowej wynika, że dotyczy ona przede wszystkim zobowiązań wynikających ze stosunków obligacyjnych.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 2003r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, przepisy tej ustawy miały zastosowanie do umowy zawieranej w obrocie, spełniającej warunki uznania jej za transakcję handlową, której przedmiotem jest odpłatne dostarczenie towaru lub odpłatne świadczenie usług, jeżeli strony zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą. Zakres pojęcia umowy o świadczenie usług obejmuje umowy zlecenia, umowy o dzieło. Przy przyjęciu, że celem ustawy jest szeroka ochrona wierzyciela pojęcie umów o świadczenie usług obejmuje także umowy o czasowe korzystanie z rzeczy, np. najmu, dzierżawy, które w ścisłym znaczeniu nie są umowami o świadczenie usług.

Nie ma natomiast wystarczających przesłanek do uznania, że uregulowania te znajdują zastosowanie do czynności z zakresu prawa rzeczowego, takich jak ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego (służebności przesyłu) na nieruchomości

Dlatego na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w punkcie II wyroku.

Ponieważ wnioski apelacji uwzględniono prawie w całości, uzasadnione jest obciążenie pozwanego wszystkimi kosztami procesu powstałymi w postępowaniu odwoławczym (art. 100 zd. 2 kpc w zw. z art. 391 kpc).

Powód reprezentowany był w niniejszym postępowaniu przez P. (...) a więc ma obowiązek zwrócić powodowi koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, wykonywanego przez radcę P. (...). w wysokości 4.050 zł zł (art. 32 ust.3. ustawy z dnia 15 grudnia 2016r. o P. (...)w zw. z art. 99 kpc, § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) oraz ponieść koszty nieuiszczonej opłaty sądowej od apelacji, od której powód był zwolniony z mocy ustawy (art. 113 ust. 1 ustawy kosztach sądowych w sprawach cywilnych) , o czym sąd orzekł w punkcie III i IV wyroku.

Małgorzata Kaźmierczak Ryszard Marchwicki Małgorzata G.-Malesińska

"Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej) jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym"

St. sekr. sąd. Katarzyna Surazyńska